

СХВАЛЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 28 червня 2024 р. № 751

БЮДЖЕТНА ДЕКЛАРАЦІЯ
на 2025—2027 роки

Загальна частина

Послідовна та передбачувана бюджетна політика — це рух до фінансової стабільності. Прогнозованість державних видатків сприятиме підвищенню якості державних послуг, їх ефективності та посиленню бюджетної дисципліни.

Положення та показники Бюджетної декларації на 2025—2027 роки ґрунтуються на пріоритетних завданнях щодо продовження європейської інтеграції України, стратегічних орієнтирах, визначених у Меморандумах про економічну та фінансову політику в рамках спільної з Міжнародним валютним фондом програми Механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility), схваленої Радою виконавчих директорів Міжнародного валютного фонду, рекомендаціях Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року, Плані України в рамках інструменту підтримки Європейського Союзу на 2024—2027 роки Ukraine Facility, Формулі миру, представленої Президентом України, Національній стратегії доходів до 2030 року, Середньостроковій стратегії управління державним боргом на 2024—2026 роки, Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022—2025 роки, Стратегії реформування державного управління України на 2022—2025 роки, Дорожній карті реформування системи управління публічними інвестиціями.

У середньостроковому періоді зусилля Кабінету Міністрів України буде спрямовано на реалізацію реформ, розроблених разом із міжнародними партнерами, що створить фундамент для подальшого відновлення та розвитку економіки, а також сприятиме інтеграції України до ЄС.

Для комплексного розвитку економіки, активізації суміжних сфер, підвищення рівня життя населення, повернення людей в Україну, покращення демографічної ситуації пріоритетними напрямками концентрації обмежених фінансових ресурсів держави є:

- європейська інтеграція України;
- нова ветеранська політика;
- освіта для успішної країни;
- Український щит;

ефективна цифрова держава;
соціальний перехід;
стійка економіка;
енергетична незалежність;
сучасна медицина;
відбудова зруйнованого.

Бюджетну політику буде спрямовано на зменшення рівня дефіциту державного бюджету в 2025—2027 роках, що був збільшений з метою задоволення потреб у фінансових ресурсах держави після початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України.

Показники державного бюджету на 2025—2027 роки

Найменування показника	(млн. гривень)				
	2023 рік (факт)	2024 рік (план)	2025 рік (план)	2026 рік (план)	2027 рік (план)
I. Загальні показники надходжень					
Доходи*	2 672 481,2	1 768 451,2	2 414 975,1	2 757 129,3	3 130 890,6
Загальний фонд	1 663 069,3	1 596 619,8	2 192 819,2	2 503 074,2	2 765 777,7
Спеціальний фонд	1 009 411,9	171 831,4	222 155,9	254 055,1	365 112,9
Повернення кредитів	14 799,7	15 094,1	14 534,7	13 627,2	14 056,8
Загальний фонд	11 358	14 837,1	14 265,4	13 348,8	13 762,1
Спеціальний фонд	3 441,7	257	269,3	278,4	294,7
Дефіцит “+” / профіцит “-”	1 336 872,6	1 571 486,9	1 542 589	1 046 751,3	788 541,1
Загальний фонд	1 360 157,7	1 509 093,4	1 452 590,8	1 000 579,7	758 272,9
Спеціальний фонд	-23 285,1	62 393,5	89 998,2	46 171,6	30 268,2
Разом за розділом I	4 024 153,5	3 355 032,1	3 972 098,8	3 817 507,8	3 933 488,5
II. Загальні показники видатків та надання кредитів					
Видатки	4 014 813	3 309 047,6	3 955 515,1	3 788 109,3	3 912 524,1
Загальний фонд	3 034 273,6	3 108 221,9	3 643 468,9	3 487 875,4	3 517 136,5
Спеціальний фонд	980 539,4	200 825,7	312 046,2	300 233,9	395 387,6
Надання кредитів	9 340,5	45 984,5	16 583,7	29 398,5	20 964,4
Загальний фонд	311,4	12 328,3	16 206,5	29 127,3	20 676,3
Спеціальний фонд	9 029,1	33 656,2	377,2	271,2	288,1

Найменування показника	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік
	(факт)	(план)	(план)	(план)	(план)
Разом за розділом II	4 024 153,5	3 355 032,1	3 972 098,8	3 817 507,8	3 933 488,5

* З урахуванням пакета додаткових заходів на 2025—2027 роки в обсязі близько 340 млрд. гривень щороку.

Для підвищення ефективності та результативності використання бюджетних коштів, посилення прозорості і відкритості бюджетного процесу Кабінет Міністрів України продовжить практику проведення оглядів витрат державного бюджету. Їх регулярне проведення та інтеграція до бюджетного процесу сприятимуть оновленню механізму реалізації державної політики, підвищенню ефективності та якості публічних послуг, а також винайденню можливостей для перерозподілу фінансових ресурсів відповідно до пріоритетів державної політики.

Особлива увага приділятиметься проведенню оглядів витрат у сферах, які мають істотний вплив на державні видатки, — соціальний захист, освіта, охорона здоров'я, бізнес-середовище/підтримка малого та середнього бізнесу, сільське господарство, енергетика.

Бюджетна декларація на 2025—2027 роки містить цілі державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, та показники їх досягнення на 2025—2027 роки у межах визначених граничних показників видатків та надання кредитів (додаток 1).

Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України

Після шоку, викликаного повномасштабним вторгненням Російської Федерації, та внаслідок цього падінням реального валового внутрішнього продукту на 28,8 відсотка у 2022 році, національна економіка у 2023 році продемонструвала високий ступінь адаптивності до функціонування в умовах високих безпекових ризиків і в поточному році продовжує зберігати макроекономічну стійкість та демонструвати поступове відновлення. Так, за підсумками 2023 року Держстат оцінив темпи зростання реального валового внутрішнього продукту на рівні 5,3 відсотка. Основними факторами, які сприяли забезпеченню макроекономічної стійкості та економічному зростанню, були підтримка міжнародних партнерів, скоординована робота Кабінету Міністрів України, адаптивність як бізнесу, так і суспільства в цілому до нових реалій.

Країна-агресор з першого дня вторгнення зосередила значні зусилля на руйнуванні об'єктів цивільної критичної інфраструктури, виробничих та промислових комплексів, відновлення яких потребує значних інвестицій,

зусиль та часу. Разом з ускладненою логістикою це позначилось на зовнішній торгівлі, створило структурний дисбаланс. Зростання у 2023 році імпорту товарів порівняно із зменшенням експорту товарів призвело до розширення від'ємного сальдо торгівлі товарами до 28,8 млрд. доларів США. Так, за даними Національного банку, за підсумками 2023 року експорт товарів скоротився на 15,2 відсотка та становив 34,7 млрд. доларів США, водночас імпорт товарів зріс на 14,3 відсотка та становив 63,5 млрд. доларів США.

Починаючи з другої половини 2023 року, налагодження альтернативних логістичних шляхів сприяло поступовому відновленню експорту, а поступове нарощування власного виробництва — стримуванню імпорту. Так, за даними Національного банку, експорт товарів у січні — квітні 2024 р. зріс на 4,4 відсотка порівняно з аналогічним періодом 2023 року. Імпорт товарів за цей же період також зріс на 4,4 відсотка порівняно з аналогічним періодом 2023 року. Унаслідок цього від'ємне сальдо торгівлі товарами у січні — квітні 2024 р. становило 7,9 млрд. доларів США, а дефіцит рахунка поточних операцій (РПО) — 3,7 млрд. доларів США.

Тенденція до сповільнення інфляції, що простежувалася протягом усього 2023 року, продовжилася і у 2024 році. За даними Держстату, споживча інфляція у травні 2024 р. становила 3,3 відсотка в річному вимірі (у квітні—3,2 відсотка). Основним фактором уповільнення інфляції було перевищення пропозиції (передусім збільшення пропозиції сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку) над пригніченим збройною агресією попитом, що продовжує послаблювати тиск на зростання цін. Стимував інфляцію також і незмінний контроль за ціновою ситуацією з боку держави шляхом утримання стабільними переважної більшості комунальних тарифів.

Ситуація на валютному ринку залишається керованою, і за підсумками травня 2024 р. середньомісячне значення обмінного курсу становило 39,7 гривні за долар США, а міжнародні резерви станом на 1 червня 2024 р., за попередніми даними, — 39 млрд. доларів США.

Очікується, що валовий внутрішній продукт у 2024 році продовжить демонструвати відновлення, але цей процес може бути ускладнений безпековими ризиками та викликами, зокрема це ризики продовження обстрілів об'єктів енергетичної, транспортної інфраструктури, продовження руйнації виробничих потужностей, ускладнення логістичних зв'язків, збереження обмежувальних заходів з боку країн-сусідів на імпорт або транзит українських сільськогосподарських товарів тощо. З іншого боку, негативні економічні наслідки збройної агресії пом'якшуватимуть швидку адаптацію економічних агентів і скоординовані заходи, які вживає Кабінет Міністрів України для підтримки макроекономічної стабільності та вітчизняного бізнесу.

Найбільший внесок у зростання матиме інвестиційний попит, основними рушіями якого буде висока необхідність в інвестиціях у відновлення зруйнованої інфраструктури, розбудова власних оборонних потужностей. Значною мірою цей попит генеруватиме бюджет шляхом фінансування капітальних видатків на відбудову, програми підтримки бізнесу.

Також буде значним внесок попиту домогосподарств з огляду на свою найбільшу питому вагу у валовий внутрішній продукт та триваючі тенденції зростання оплати праці в умовах значного структурного дисбалансу на ринку праці. Також Кабінет Міністрів України продовжуватиме політику, спрямовану на підтримку соціально вразливих груп населення, за рахунок виконання різних програм (компенсація бізнесу за працевлаштування тимчасово переміщених осіб, виплати внутрішньо переміщеним особам, сприяння трудовій зайнятості за допомогою виконання програми “Армія відновлення” тощо).

Цінова динаміка на споживчому ринку до кінця 2024 року буде формуватися під впливом ряду різноспрямованих чинників. З одного боку, продовження мораторію на підвищення цін і тарифів на комунальні послуги, в цілому пригнічений в умовах високих безпекових ризиків споживчий попит, насичення ринку товарною пропозицією будуть стримувати динаміку споживчих цін. З іншого боку, вплив на динаміку цін у бік підвищення матиме: витратні чинники (попереднє зростання цін виробників, нові руйнування, подорожчання логістики), обмеженість фінансових ресурсів суб'єктів господарювання на фоні повільного відновлення доступного ринкового кредитування.

Подальший економічний розвиток України значною мірою залежить від розвитку безпекового середовища, обсягів міжнародної фінансової допомоги та динаміки міграційних процесів. Як свідчить економічна динаміка 2023—2024 років, зниження рівня безпекових ризиків і загроз покращує ділові та споживчі очікування і поживає економічну активність.

Зниження рівня безпекових ризиків та підтримка міжнародних партнерів у подоланні наслідків збройної агресії у середньостроковій перспективі сприятимуть підтримці на високому рівні інвестиційної активності в Україні. Розблокування ключових морських портів значно полегшить логістичні зв'язки, що сприятиме відновленню вітчизняного експорту. Зниження безпекових ризиків у поєднанні з активізацією повоєнної відбудови країни також сприятиме поверненню вимушених мігрантів, що стане ваговим фактором економічного відновлення у середньостроковій перспективі.

Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України та окремі припущення на 2025—2027 роки

Показник	2025 рік	2026 рік	2027 рік
Валовий внутрішній продукт:			
номінальний, млрд. гривень	8 466,3	10 123,2	11 782,8
реальна зміна, відсотків до попереднього року	2,7	7,5	6,2
Індекс споживчих цін:			
у середньому до попереднього року, відсотків	109,7	109,9	108
грудень до грудня попереднього року, відсотків	109,5	110,4	105,9
Індекс цін виробників промислової продукції:			
грудень до грудня попереднього року, відсотків	111,1	112,4	107,8
Рівень безробіття населення у віці 15—70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до робочої сили відповідної вікової групи			
	17,7	17,4	16,5
Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн. доларів США			
	-40 675	-27 324	-21 058
Експорт товарів та послуг:			
млн. доларів США	57 229	67 311	80 273
зміна, відсотків до попереднього року	7	17,6	19,3
Імпорт товарів та послуг:			
млн. доларів США	97 904	94 635	101 331
зміна, відсотків до попереднього року	3,7	-3,3	7,1
Припущення прогнозу			
Обмінний курс гривні до долара США, гривень за долар США:			
у середньому за період	45	46,5	46,4
на кінець періоду	45,6	45,9	46,2

Джерело: прогноз Мінекономіки

На сьогодні неможливо точно обчислити обсяги допомоги, кредитів та інвестицій, необхідних для відновлення країни, оскільки внаслідок постійних терористичних атак на об'єкти інфраструктури та виробництва

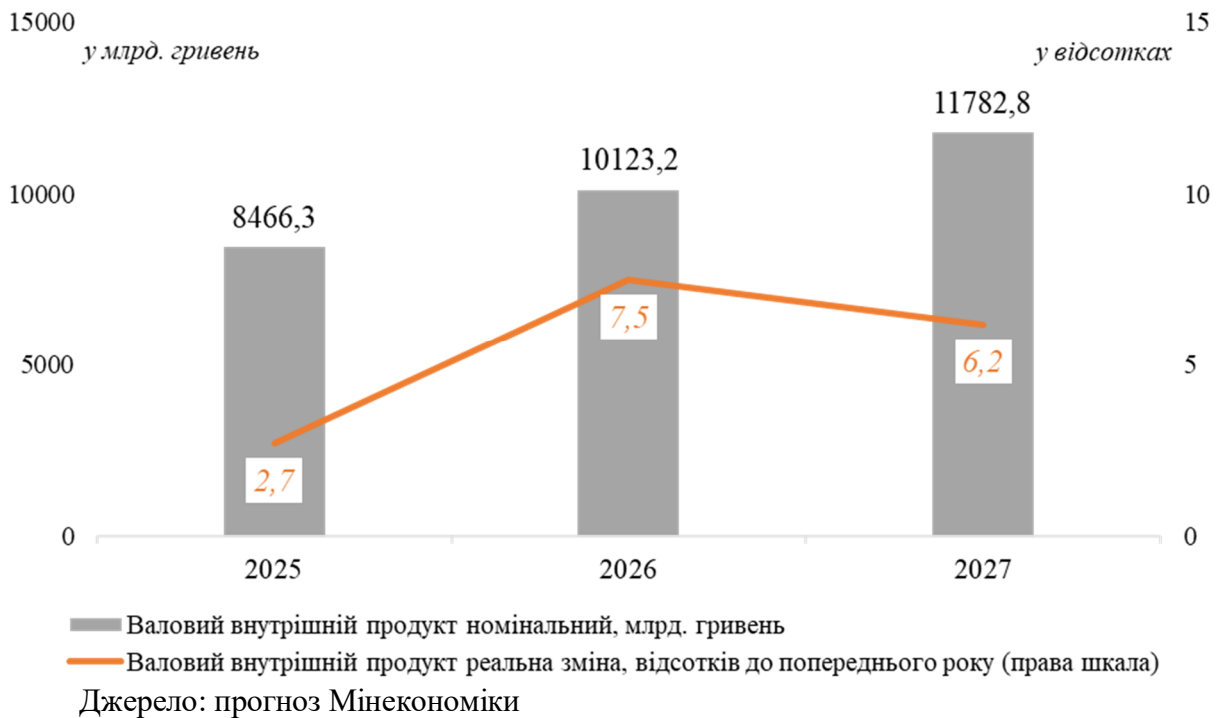
втрати та руйнування щоденно зростають і становлять вже сотні мільярдів доларів США. Зокрема, згідно з результатами оновленої “Швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA3)” загальна вартість відбудови та відновлення в Україні станом на 31 грудня 2023 р. становить 486 млрд. доларів США протягом наступного десятиліття, а прямі збитки досягли майже 152 млрд. доларів США. Така оцінка є неостаточною і надалі з отриманням нових даних оцінки вартість відбудови може зрости.

Ураховуючи те, що національна економіка у довгостроковому періоді не має іншої перспективи, ніж повноцінна інтеграція у спільний ринок ЄС, зусилля Кабінету Міністрів України буде спрямовано на відновлення національної економіки відповідно до розробленого разом з міжнародними партнерами плану впровадження реформ, спрямованих на покращення умов ведення бізнесу та зменшення регуляторних бар’єрів, подальше поширення диджиталізації та створення ефективної фінансової та інституційної інфраструктури розвитку бізнесу, розвиток транскордонного співробітництва. У підсумку це спонукатиме українських товаровиробників розробляти та впроваджувати довготривалі стратегії розвитку виробництва з інвестиційно-інноваційним спрямуванням.

Реформи Кабінету Міністрів України також буде спрямовано на підтримку малого і середнього підприємництва. Розвиток зазначеної сфери базуватиметься на пришвидшеному сприйнятті змін та адаптації до нових умов функціонування і потреб споживачів, чому сприятиме продовження політики Кабінету Міністрів України, спрямованої на створення сприятливого середовища для підприємництва, зокрема шляхом спрощення доступу до фінансів та зменшення витрат бізнесу.

У середньостроковому періоді очікується прискорення економічного зростання валового внутрішнього продукту з 2,7 відсотка у 2025 році до 6,2 відсотка в 2027 році. Основним стримуючим фактором економічного розвитку є руйнація енергетичних потужностей України, відновлення яких вимагає значних ресурсів та часу.

Динаміка номінального та реального валового внутрішнього продукту у 2025—2027 роках

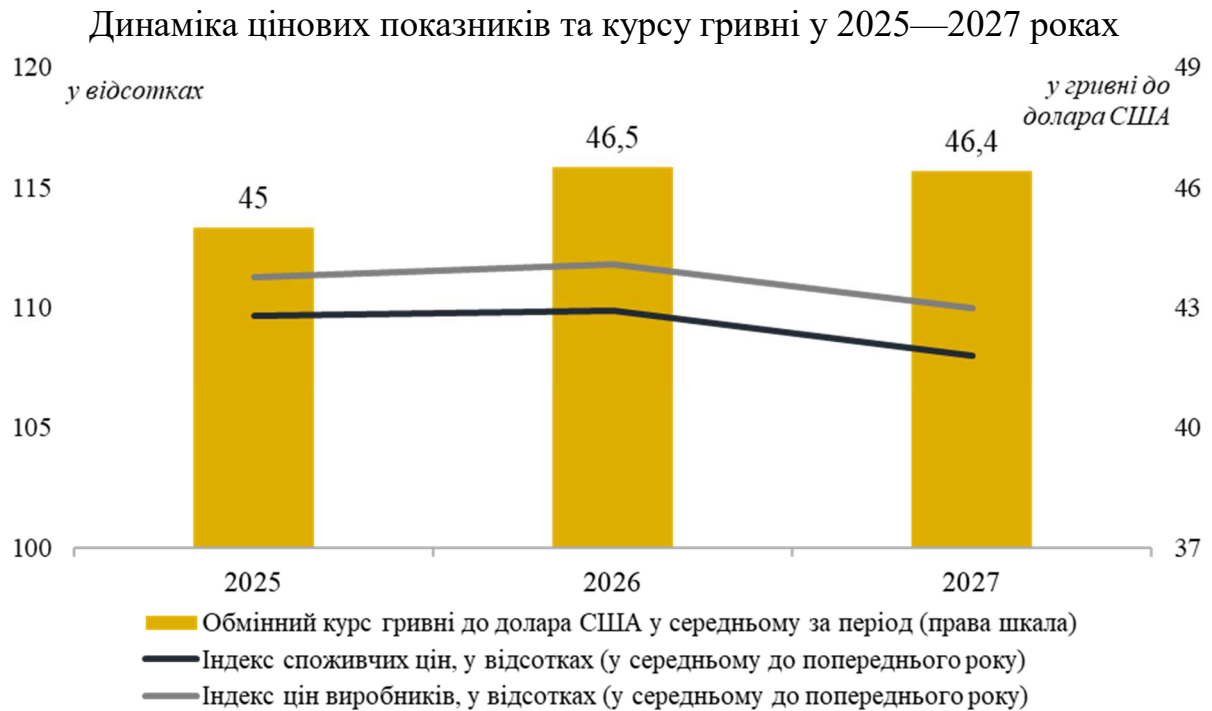

Розгортання повоєнного відновлення в різних галузях та регіонах сприятиме активізації ринку зайнятості та скороченню рівня безробіття населення у віці 15—70 років (за методологією Міжнародної організації праці) у відсотках до робочої сили відповідної вікової групи з 17,7 відсотка у 2025 році до 16,5 відсотка у 2027 році. Також активізації ринку праці сприятиме і поступове повернення мігрантів в Україну в результаті зменшення безпекових ризиків.

На прогностичному горизонті 2025—2027 років темпи зростання споживчих цін на внутрішньому ринку поступово сповільнюватимуться із очікуваним досягненням 5,9 відсотка грудень до грудня попереднього року в 2027 році.

Уповільнення темпів зростання внутрішніх цін здійснюватиметься в умовах відновлення економічної активності та насичення ринку товарами вітчизняного виробництва, створення ефективного конкурентного середовища шляхом прискорення інтеграції у спільний ринок ЄС, підвищення дієвості та прозорості державної допомоги суб'єктам господарювання, покращення умов для розвитку малого та середнього бізнесу, переходу до інноваційної моделі економічного розвитку.

Грошово-кредитна політика Національного банку в середньостроковому періоді буде повертатися до режиму інфляційного таргетування.

Джерело: прогноз та припущення щодо обмінного курсу гривні Мінекономіки

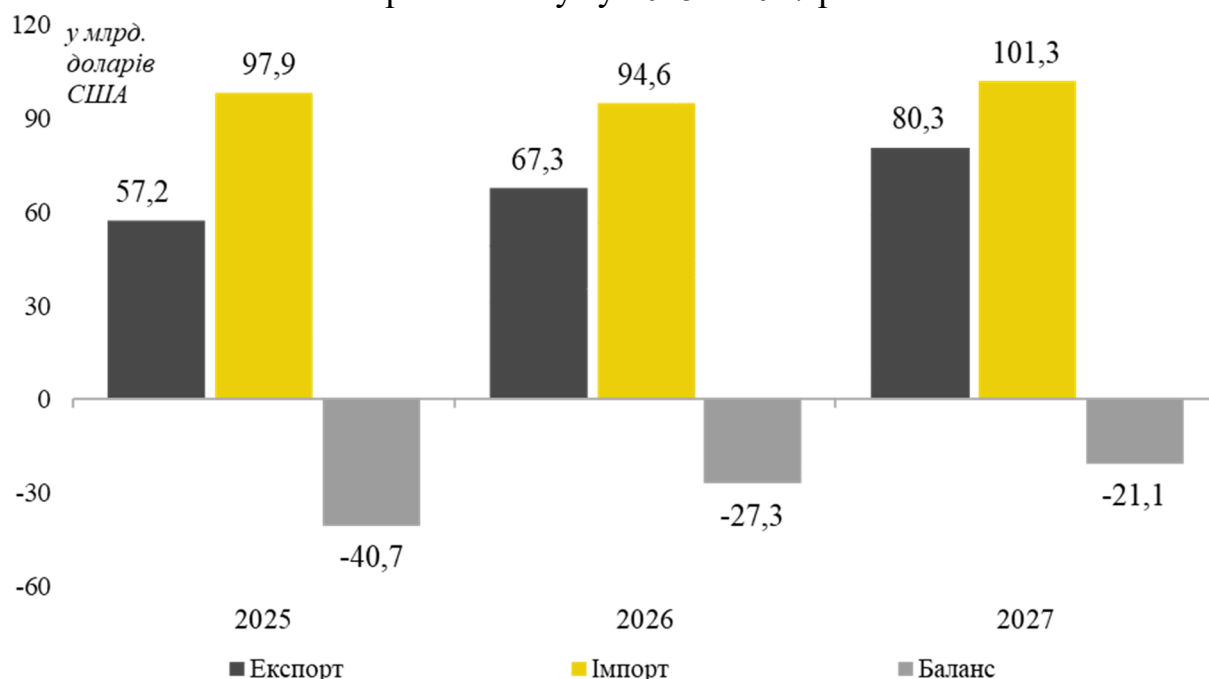
Разом із повоєнним відновленням економіки важливою умовою зовнішньої стійкості України буде продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом та іншими міжнародними організаціями та іноземними партнерами, а також продовження реформ, необхідних для повноправного членства України в ЄС. Розблокування морських портів у середньостроковій перспективі дасть змогу повернути український експорт на традиційний зовнішній ринок. Водночас підтримці експорту сприятиме розроблення механізму страхування, перестраховування та гарантування експортної діяльності.

За прогнозними оцінками у 2025—2027 роках зростання експорту товарів та послуг буде поступово прискорюватись з 7 відсотків у 2025 році до 17,6 відсотка в 2026 році та 19,3 відсотка в 2027 році.

Водночас у середньостроковій перспективі темпи зростання імпорту будуть стриманими і у 2027 році становитимуть 7,1 відсотка, оскільки динаміка імпорту товарів буде перебувати під впливом різноспрямованих факторів. З одного боку, стимулюючим фактором є необхідність задоволення попиту на імпорт товарів, зокрема інвестиційного призначення, в умовах відновлення економіки. Однак стримувальним чинником зростання імпорту буде відновлення внутрішнього виробництва.

Ураховуючи нормалізацію зовнішньоторговельної діяльності в прогнозному періоді, у 2025—2027 роках очікується поступове скорочення від'ємного сальдо балансу товарів та послуг.

Експорт, імпорт та зовнішньоторговельний баланс товарів та послуг у 2025—2027 роках

Джерело: прогноз Мінекономіки

Наведені прогнозні показники на 2025—2027 роки, розраховані в умовах воєнного часу, високої невизначеності під час постійних змін зовнішніх та внутрішніх умов економічного розвитку, є оцінкою в режимі реального часу і з огляду на поточну мінливість соціально-економічної ситуації можуть бути уточнені та переглянуті як у бік покращення, так і в бік погіршення. Наявність надзвичайної невизначеності щодо подальшої реалізації безпекових ризиків та зовнішніх факторів робить можливим реалізацію різних сценаріїв економічного розвитку.

Пріоритетні завдання податкової політики

Пріоритетом податкової політики на 2025—2027 роки є забезпечення стабільних податкових надходжень, необхідних для фінансування першочергових витрат, впровадження сучасних цифрових рішень податкового адміністрування та виконання міжнародних зобов'язань України в частині податкової політики.

Для збереження поточної бази оподаткування доходів юридичних та фізичних осіб, забезпечення її цілісності буде продовжено утримання від запровадження будь-яких податкових та адміністративних заходів, які можуть негативно вплинути на базу податкових надходжень.

Протягом 2025—2027 років буде впроваджено заходи щодо реформування податкової політики та податкового адміністрування, передбачені Національною стратегією доходів до 2030 року, а саме:

проведення регулярного незалежного опитування щодо оцінки діяльності ДПС, розроблення та впровадження заходів щодо врегулювання проблем у діяльності ДПС і підвищення рівня довіри громадськості до ДПС за результатами таких опитувань;

здійснення ІТ-консолідації інформаційних ресурсів суб'єктів системи управління державними фінансами, зокрема ДПС, на рівні Мінфіну та забезпечення адміністрування цих ресурсів незалежним адміністратором (ІТ-установою);

забезпечення конфіденційності та захисту даних у системах ДПС (зокрема, інформації, одержаної від платників податків та податкових агентів);

удосконалення процесів організації та проведення документальних і фактичних перевірок шляхом впровадження електронних податкових перевірок (е-аудит) із застосуванням відповідного програмного забезпечення;

перегляд режимів інвестиційного стимулювання з метою скасування пільг з податку на прибуток підприємств, визначення нового підходу, що базується на витратах, шляхом запровадження норм щодо повного вирахування витрат (миттєвої амортизації);

забезпечення гармонізації податкового законодавства України із законодавством ЄС, зокрема поступове наближення ставок акцизного податку на тютюнові вироби та пальне до рівня, передбаченого директивами ЄС, приведення податкових пільг та знижених ставок податку на додану вартість у відповідність з вимогами директив ЄС;

приведення положень національного законодавства у відповідність з вимогами законодавства ЄС в частині протидії ухиленню від сплати податків та корпоративного податку;

удосконалення правил трансфертного ціноутворення відповідно до рекомендацій ОЕСР та міжнародного досвіду оподаткування;

підвищення кваліфікації працівників компетентних органів щодо застосування нових правил (інструментів) міжнародного оподаткування;

впровадження завдань з виконання Програми ОЕСР для України в частині оподаткування, зокрема приєднання до визначених у ній Рекомендацій Ради ОЕСР;

запровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією для податкових цілей;

забезпечення функціонування автоматизованої системи контролю за обігом алкогольних напоїв, тютюнових виробів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах;

запровадження акцизного податку на підсолоджені цукром напої;

надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів;

запровадження єдиного підходу до застосування податкових стимулів.

Також одним із пріоритетів податкової політики в короткостроковій перспективі стане розширення поточної бази оподаткування, зокрема шляхом змін в оподаткуванні військовим збором, в тому числі перегляд розміру збору, кола його платників, бази та об'єктів оподаткування.

Пріоритетні завдання митної політики

Основним завданням митної політики на середньостроковий період є передбачувана та прогнозована митна система на основі практики ЄС, яка стимулює підвищення якості провадження зовнішньоекономічної діяльності в Україні, забезпечує баланс безпекової функції митниці та партнерських відносин з бізнесом, інтеграцію українських підприємств у міжнародні ланцюги постачання товарів.

Протягом 2025—2027 років буде впроваджено заходи щодо реформування митної політики та митного адміністрування, передбачені Національною стратегією доходів до 2030 року, зокрема щодо:

гармонізації митного законодавства України із законодавством ЄС;

посилення антикорупційних заходів та підвищення довіри до митних органів;

підтримки та співпраці з бізнесом;

розвитку міжнародного митного співробітництва;

інституційного розвитку митних органів;

розвитку ІТ та забезпечення технічними засобами митного контролю.

Формування дохідної частини

Прогноз доходів бюджету на 2025—2027 роки враховує основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України та основні пріоритетні завдання бюджетної і фіскальної політики, спрямовані на забезпечення збалансування державних фінансів.

Доходи державного бюджету на 2023—2027 роки

(млн. гривень)

Найменування показника	2023 рік (факт)	2024 рік (план)	2025 рік (прогноз)	2026 рік (прогноз)	2027 рік (прогноз)
Доходи	2 672 481,2	1 768 451,2	2 414 975,1	2 757 129,3	3 130 890,6

Найменування показника	2023 рік (факт)	2024 рік (план)	2025 рік (прогноз)	2026 рік (прогноз)	2027 рік (прогноз)
Пакет додаткових заходів			340 000	340 000	340 000
Разом доходів	2 672 481,2	1 768 451,2	2 074 975,1	2 417 129,3	2 790 890,6
Загальний фонд	1 663 069,3	1 596 619,8	1 852 819,2	2 163 074,2	2 425 777,7
Спеціальний фонд	1 009 411,9	171 831,4	222 155,9	254 055,1	365 112,9
Податкові надходження	1 203 544,1	1 574 793,7	1 867 147,4	2 203 934,4	2 543 229,7
Загальний фонд	1 098 465,3	1 476 802	1 712 275	2 014 296,6	2 245 150,4
Спеціальний фонд	105 078,8	97 991,7	154 872,4	189 637,8	298 079,3
Неподаткові надходження	991 541,6	186 563,7	182 628,4	191 255,8	218 573,3
Загальний фонд	122 791,3	119 776,7	121 470,5	129 749,5	154 232,5
Спеціальний фонд	868 750,3	66 787	61 158	61 506,3	64 340,8
Інші доходи	434 480,2	7 093,8	6 178,9	2 953,8	2 733,9
Загальний фонд	425 618,1	41,1	53,4	42,8	41,1
Спеціальний фонд	8 862,1	7 052,7	6 125,5	2 911	2 692,8
Офіційні трансферти	42 915,3		19 020,3	18 985,3	26 353,7
Загальний фонд	16 194,6		19 020,3	18 985,3	26 353,7
Спеціальний фонд	26 720,7				

У показниках дохідної частини Бюджетної декларації на середньостроковий період вже враховано такі пропозиції щодо внесення змін до бюджетного та податкового законодавства в частині зарахування доходів до державного бюджету та їх збільшення:

відновлення зарахування до державного бюджету податку на доходи фізичних осіб у розмірі 4 відсотки, що тимчасово спрямовувався до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, за рахунок відповідного зниження нормативу відрахування такого податку до загального фонду державного бюджету;

спрямування доходів державного дорожнього фонду до загального фонду державного бюджету з поступовим його відновленням у 2025—2027 роках (у 2025 році — 25 відсотків, у 2026 році — 50 відсотків і у 2027 році — 75 відсотків);

поступове наближення ставок акцизного податку на тютюнові вироби та пальне до рівня, передбаченого директивами ЄС.

Оцінку впливу зазначених заходів на доходи державного та місцевих бюджетів подано в таблиці.

Заходи, включені в доходи державного та місцевих бюджетів на 2025—2027 роки

(млрд. гривень)

Найменування заходу	2025 рік (прогноз)			2026 рік (прогноз)			2027 рік (прогноз)		
	загальний фонд державного бюджету	спеціальний фонд державного бюджету	місцеві бюджети	загальний фонд державного бюджету	спеціальний фонд державного бюджету	місцеві бюджети	загальний фонд державного бюджету	спеціальний фонд державного бюджету	місцеві бюджети
Відновлення частки податку на доходи фізичних осіб, яка зараховується до державного бюджету	11,4		-11,4	15,9		-15,9	18,7		-18,7
Поступове відновлення дорожнього фонду (2025 рік — 25 відсотків спеціальний фонд, 2026 рік — 50 відсотків спеціальний фонд, 2027 рік — 75 відсотків спеціальний фонд)	77,6	-77,6		58,8	-58,8		24,1	-24,1	
Поступове наближення ставок акцизу на тютюнові вироби до рівня ЄС	27,5			38,9			45		
Поступове наближення ставок акцизу на пальне до рівня ЄС	44,9	13,8	7,4	55,8	49,3	13,3	45,3	107,7	19,3

Також під час розроблення прогнозу доходів бюджету на середньостроковий період враховано такі норми законодавства:

спрямування податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення військовослужбовців, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України у розмірі 75 відсотків на відповідній території України (крім території м. Києва) та у розмірі 40 відсотків — на території м. Києва, до спеціального фонду державного бюджету;

поквартальне нарахування та сплата податку на прибуток банків за ставкою 25 відсотків;

збереження розподілу акцизного податку з пального між державним та місцевими бюджетами, а саме — зарахування 13,44 відсотка такого податку до бюджетів територіальних громад;

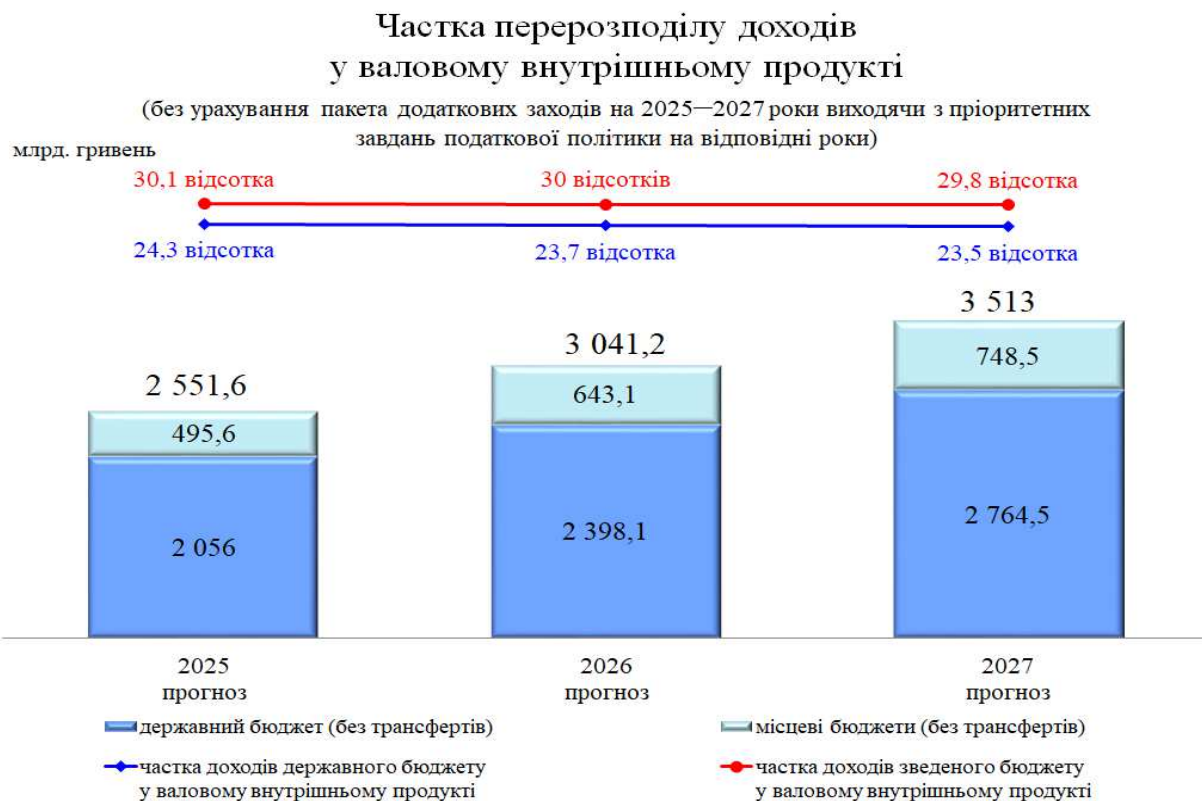
застосування диференційованих ставок рентної плати на природний газ із збереженням ставок на нафту і газовий конденсат;

зарахування 95 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (природного газу, нафти та газового конденсату) до державного бюджету та 5 відсотків до місцевих бюджетів за місцем видобутку корисних копалин.

Відповідно до інформації, наданої Національним банком, прогнозується збільшення у 2025 році сум прибутку, який Національний банк перераховує до державного бюджету, до 34,4 млрд. гривень (на 16,7 млрд. гривень більше від показника, затвердженого в бюджеті 2024 року), з подальшим поступовим збільшення таких сум у 2026 році до 36,3 млрд. гривень та у 2027 році — до 58,9 млрд. гривень.

Водночас для стабільного та безперервного фінансування першочергових потреб у сфері безпеки та оборони держави від збройної агресії необхідним є розроблення додаткового пакета заходів на 2025—2027 роки з огляду на пріоритетні завдання податкової політики на відповідні роки, які б забезпечили державні фінанси ресурсом в обсязі близько 340 млрд. гривень щороку.

Прогнозна частка перерозподілу валового внутрішнього продукту у 2025—2027 роках через зведений бюджет (без урахування пакета додаткових заходів) становить на 2025 рік — 30,1 відсотка, на 2026 рік — 30 відсотків, на 2027 рік — 29,8 відсотка, через державний бюджет (без трансфертів) на 2025 рік — 24,3 відсотка, на 2026 рік — 23,7 відсотка, на 2027 рік — 23,5 відсотка.

У цілому в прогнозі доходів на 2025—2027 роки враховано такі ставки основних податків:

Найменування показника	2023 рік	2024 рік		2025 рік	2026 рік	2027 рік
		перше півріччя	друге півріччя			
Податок на доходи фізичних осіб		18%			18%	
Податок на прибуток підприємств	18% (основна ставка) / 50% (банки)	18% (основна ставка) / 25% (банки)			18% (основна ставка) / 25% (банки)	
Рентна плата за користування надрами для видобування залізної руди (з 2022 року — середня вартість залізної руди за індексом IODEX 62% FE CFR China, що офіційно визначений світовим інформаційним агентством Platts)		3,5% ≤ 100\$ 5% ≤ 200\$ 10% > 200\$			3,5% ≤ 100\$ 5% ≤ 200\$ 10% > 200\$	
Рентна плата за користування надрами для видобування природного газу		відсоток фактичної ціни реалізації природного газу				
видобутий із свердловин (крім нових свердловин з 1 січня 2018 р.):		застосовування диференційованих ставок за 1 тис. куб. метрів				
глибина залягання покладів до 5000 метрів		14,5% ≤ 150\$ 29% > 150\$ та < 400\$ 29% = 400\$; 65% > 400\$			14,5% ≤ 150\$ 29% > 150\$ та < 400\$ 29% = 400\$; 65% > 400\$	
глибина залягання покладів понад 5000 метрів		7% ≤ 150\$ 14% > 150\$ та < 400\$ 14% = 400\$; 31% > 400\$			7% ≤ 150\$ 14% > 150\$ та < 400\$ 14% = 400\$; 31% > 400\$	
з покладів на ділянках надр (родовищах) в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України		11%			11%	
природний газ, видобутий під час виконання договорів про спільну діяльність		70%			70%	
видобутий із нових свердловин з 1 січня 2018 р.		застосовування диференційованих ставок за 1 тис. куб. метрів				
глибина залягання покладів до 5000 метрів		6% ≤ 150\$ 12% > 150\$ та < 400\$ 12% = 400\$; 36% > 400\$			6% ≤ 150\$ 12% > 150\$ та < 400\$ 12% = 400\$; 36% > 400\$	
глибина залягання покладів понад 5000 метрів		3% ≤ 150\$ 6% > 150\$ та < 400\$ 6% = 400\$; 18% > 400\$			3% ≤ 150\$ 6% > 150\$ та < 400\$ 6% = 400\$; 18% > 400\$	
Рентна плата за користування надрами для видобування нафти		відсоток вартості товарної продукції — середня ціна одного бареля нафти “Urals”, перерахована у гривні за тонну за курсом Національного банку із врахуванням середнього показника місткості барелів в 1 тонні нафти марки “Urals” у розмірі 7,28				
глибина залягання покладів до 5000 метрів		31%			31%	
глибина залягання покладів понад 5000 метрів		16%			16%	
Рентна плата за користування надрами для видобування газового конденсату		відсоток вартості товарної продукції, розрахованої як для нафти				
глибина залягання покладів до 5000 метрів		31%			31%	
глибина залягання покладів понад 5000 метрів		16%			16%	

Найменування показника	2023 рік	2024 рік		2025 рік	2026 рік	2027 рік
		перше півріччя	друге півріччя			
Податок на додану вартість	20% (7%, 14%)			20% (7%, 14%)		
Акцизний податок, зокрема:	ставки акцизного податку на тютюнові вироби та пальне з урахуванням їх поступового наближення до рівня, передбаченого директивами ЄС					
Сигарети з фільтром та без фільтра:						
специфічна ставка	1 567,64 (грн. за 1000 шт.)	1 881,17 (грн. за 1000 шт.)	47 (євро за 1000 шт.)	58 (євро за 1000 шт.)	61 (євро за 1000 шт.)	64 (євро за 1000 шт.)
адвалорна ставка (відсоток вартості реалізації)	12%		12%			
мінімальне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку	2 097,12 (грн. за 1000 шт.)	2 516,54 (грн. за 1000 шт.)	63,45 (євро за 1000 шт.)	78 (євро за 1000 шт.)	82 (євро за 1000 шт.)	86 (євро за 1000 шт.)
Тютюновмісні вироби для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням	2 097,12 (грн. за 1000 шт.)	2 516,54 (грн. за 1000 шт.)	63,45 (євро за 1000 шт.)	70,4 (євро за 1000 шт.)	70,8 (євро за 1000 шт.)	71,14 (євро за 1000 шт.)
Бензин (євро за 1000 літрів, приведених до 15°C)	213,5	213,5	242,6	271,7	300,8	329,9
Дизельне паливо (євро за 1000 літрів, приведених до 15°C)	139,5	139,5	177,6	215,7	253,8	291,9
Скrapлений газ (євро за 1000 літрів, приведених до 15°C)	52	52	165	193	221	249
Спирт етиловий та лікєро-горілочані вироби (гривень за 1 літр 100 % спирту)	133,31		133,31			
Пиво (гривень за 1 літр 100 % спирту)	59,82		59,82			
Електрична енергія (відсоток вартості реалізації)	3,2%		3,2%			
Екологічний податок за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю (за умови перевищення 500 тонн на рік) (гривень за 1 тону)	30		30			

Фінансування і боргова політика

У середньостроковій перспективі передбачено поступове зменшення зовнішньої фінансової підтримки України і відповідно дефіциту державного бюджету. Так, дефіцит державного бюджету прогнозується на рівні 18,2 відсотка валового внутрішнього продукту в 2025 році, 10,3 відсотка валового внутрішнього продукту в 2026 році та 6,7 відсотка валового внутрішнього продукту в 2027 році.

Фінансування державного бюджету за рахунок державних запозичень планується з урахуванням надходження фінансової допомоги від міжнародних партнерів і ємності та доступної ліквідності внутрішнього ринку капіталу.

Передбачається максимізація випуску облігацій внутрішньої державної позики з метою отримання чистого позитивного фінансування у 2025—2027 роках. Успішне розміщення державних цінних паперів на внутрішньому ринку в необхідному обсязі в поєднанні із своєчасним зовнішнім фінансуванням на відповідних пільгових умовах дасть змогу забезпечити фінансування державного бюджету.

Фінансування державного бюджету

Найменування показника	(млн. гривень)		
	2025 рік (план)	2026 рік (план)	2027 рік (план)
Фінансування за борговими операціями	1 539 387	1 044 749,3	786 539,1
Загальний фонд	1 449 390,8	998 579,7	756 272,9
Спеціальний фонд	89 996,2	46 169,7	30 266,1
Надходження від приватизації державного майна	3200	2000	2000
Загальний фонд	3200	2000	2000
Спеціальний фонд			
Фінансування за активними операціями	2	2	2
Загальний фонд			
Спеціальний фонд	2	2	2
Загальне фінансування	1 542 589	1 046 751,3	788 541,1

Можливі джерела фінансування:

Внутрішні джерела фінансування	Доступні інструменти (не вичерпно)
Цінні папери	облігації внутрішньої державної позики
Зовнішні джерела фінансування	Доступні інструменти (не вичерпно)
Європейський Союз	кредит/позика (макрофінансова допомога)
Міжнародний валютний фонд	кредит/позика (в рамках програми Stand-by/EFF)

Зовнішні джерела фінансування	Доступні інструменти (не вичерпно)
Світовий банк	кредит/позика
Європейський банк реконструкції та розвитку	кредит/позика
Європейський інвестиційний банк	кредит/позика
Банк розвитку Ради Європи	кредит/позика
Двосторонні кредити	кредит/позика

Державні гарантії у 2025—2027 роках надаватимуться з такими обмеженнями:

граничний обсяг надання державних гарантій, які надаються на підставі рішень Кабінету Міністрів України, не перевищуватиме 3 відсотки планових доходів загального фонду державного бюджету відповідного бюджетного періоду;

граничний обсяг надання державних гарантій, які надаються на підставі міжнародних договорів України, визначатиметься законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період.

Політика управління державним боргом у 2025—2027 роках буде орієнтована на:

продовження тісної співпраці з міжнародними партнерами з метою залучення довгострокового пільгового фінансування;

проведення правочинів з державним боргом;

здійснення заходів для розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів;

залучення необхідного фінансування державного бюджету за найнижчої можливої вартості з урахуванням ризиків.

Для забезпечення боргової стійкості планується зниження показника відношення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до кінця 2027 року до рівня 90 відсотка валового внутрішнього продукту.

В умовах воєнного стану та спаду національної економіки одним з основних джерел фінансування пріоритетних інвестиційних проектів є довгострокові пільгові кредити від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій.

На 2026—2027 роки передбачено фіскальний простір у сумі 384 684,3 млн. гривень у 2026 році та 426 314,3 млн. гривень у 2027 році, який обчислений з урахуванням пакета додаткових заходів, що дасть змогу збільшити дохідну частину державного бюджету. Зазначені кошти може

бути використано для збалансування показників бюджету у відповідних бюджетних періодах та/або буде розподілено під час підготовки Бюджетної декларації в наступних планових періодах насамперед на зміцнення обороноздатності нашої країни, забезпечення непередбачених видатків бюджету, соціальний захист громадян.

Державна політика щодо соціальних стандартів та гарантій, соціальна політика

Відповідно до статті 6 Закону України “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії” базовим державним соціальним стандартом є прожитковий мінімум, встановлений законом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров’я та освіти.

Прогнозні розміри прожиткового мінімуму та рівня забезпечення прожиткового мінімуму на 2025—2027 роки встановлено на рівні 2024 року.

У 2025—2027 роках прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць становитиме:

дітей віком до шести років — 2563 гривні;

дітей віком від шести до 18 років — 3196 гривень;

працевдатних осіб — 3028 гривень;

осіб, які втратили працевдатність, — 2361 гривню.

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям” у 2025—2027 роках у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить: для працевдатних осіб — 55 відсотків; для осіб, які втратили працевдатність, та осіб з інвалідністю — 100 відсотків; для дітей — 140 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

У 2025—2027 роках розмір мінімальної заробітної плати становитиме 8000 гривень, що забезпечить досягнутий рівень гарантії з урахуванням значного підвищення у 2024 році.

Оплата праці працівників бюджетної сфери здійснюватиметься на основі посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, що залишається на рівні грудня 2024 року.

Розмір прожиткового мінімуму для працевдатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких

регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових і митних органів, також залишається на рівні 2024 року.

Оплата праці державних службовців здійснюватиметься на основі класифікації посад згідно з умовами оплати праці, що діяли у 2024 році.

Водночас слід зазначити, що на шляху європейської інтеграції Україні висунуто ряд вимог, з-поміж яких продовження реформи державного управління в Україні.

Для забезпечення успішної реформи державного управління ключові заходи буде зосереджено на продовженні роботи з впровадження комплексної реформи оплати праці, поступовому відновленні та ефективному впровадженні процесу добору на державну службу, збалансуванні організаційної структури та оптимізації чисельності органів виконавчої влади.

З огляду на необхідність підтримки найуразливіших громадян України, а також недопущення пасивного пристосування соціальної політики до обмежених фінансових можливостей держави основним пріоритетом соціальної політики у середньостроковій перспективі визначено підтримку громадян у подоланні складних життєвих обставин із збереженням адресних підходів і заходів їх розв'язання, що буде здійснено шляхом продовження комплексних реформ у соціальній сфері.

Завданнями у зазначеній сфері на 2025—2027 роки є:

забезпечення максимальної адресності та наближеності надання відповідної соціальної підтримки тим, хто її потребує;

трансформація різних програм соціальної допомоги в єдиний уніфікований пакет на основі індивідуальних потреб незалежно від статусу одержувача (наприклад, внутрішньо переміщена особа чи не внутрішньо переміщена особа);

прозорість і максимальна об'єктивність критеріїв в отриманні соціальної підтримки;

удосконалення механізму та критеріїв надання пільг і житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива та скрапленого газу;

забезпечення захисту прав дитини;

забезпечення своєчасного та у повному обсязі фінансування пенсійних виплат, призначених згідно із законодавчими актами, та щорічного проведення індексації пенсій з 1 березня;

перегляд складових трансферту з державного бюджету на пенсійне забезпечення;

упорядкування системи пенсійного забезпечення з метою посилення її справедливості та визначення єдиних підходів до нарахування страхових пенсій для всіх категорій громадян;

здійснення заходів щодо додаткового наповнення дохідної частини бюджетів фондів пенсійного і соціального страхування;

удосконалення механізму надання соціальних послуг з метою наближення їх до вразливих груп населення;

підтримка осіб з інвалідністю, зокрема належне забезпечення їх допоміжними засобами реабілітації та протезно-ортопедичними виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями.

Державна політика у справах ветеранів

Систему соціальної підтримки ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України буде сформовано на засадах нової державної ветеранської політики, метою якої стане перехід від пільгового пожиттєвого забезпечення до системи мотивацій і самореалізації у цивільному житті шляхом створення можливостей задоволення потреб ветеранів війни.

Впровадження таких реформ базуватиметься на новій законодавчій базі щодо ефективної та дієвої ветеранської політики для максимально якісного і комплексного надання підтримки особам, які захищали незалежність нашої держави.

Завданнями у зазначеній сфері на 2025—2027 роки є:

здійснення заходів для переходу від військової служби до цивільного життя;

комплексна реабілітація ветеранів війни та членів їх сімей, зокрема шляхом надання психологічної допомоги та послуг з професійної адаптації;

підтримка зайнятості/самозайнятості ветеранів війни шляхом надання грантів та мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу, здійснення заходів з професійної адаптації, видачі ваучерів на підвищення конкурентоспроможності;

розвиток спорту ветеранів війни;

формування позитивного образу ветерана війни, вшанування пам'яті загиблих Захисників та Захисниць України.

Державна політика у сфері національної безпеки і оборони

Світ зазнає суттєвої трансформації. Збройна агресія Російської Федерації проти України спровокувала нову гонитву озброєння глобального масштабу. Передбачається, що внаслідок таких змін та занепаду інститутів безпеки імовірність виникнення нових війн і збройних конфліктів у середньостроковій перспективі зростатиме як на Європейському континенті, так і за його межами.

Відповідно видатки на безпеку і оборону визначено основним пріоритетом бюджету.

Обсяги видатків державного бюджету на середньостроковий період на безпеку і оборону визначено на 2025 рік у сумі 2 226,8 млрд. гривень; 2026 рік — 1 626,8 млрд. гривень, 2027 рік — 1 532,8 млрд. гривень.

Зазначені обсяги видатків переглядатимуться під час підготовки проектів законів про Державний бюджет України на відповідний рік з урахуванням рішень керівництва держави, тривалості та інтенсивності воєнного конфлікту.

У середньостроковій перспективі державна бюджетна політика у сфері національної безпеки і оборони буде спрямована на:

розвиток необхідних спроможностей складових сектору безпеки і оборони для організації всеохоплюючої оборони України шляхом удосконалення системи мобілізації сил оборони, оперативного обладнання території, національного спротиву, включаючи систему територіальної оборони та руху опору;

забезпечення прикриття повітряного та морського простору держави, створення системи суцільного спостереження уздовж всього узбережжя Чорного і Азовського (після деокупації) морів, захисту державного кордону України;

забезпечення потреб сил безпеки і оборони в озброєнні, військовій та спеціальній техніці, ракетах і боєприпасах;

посилення спроможностей оборонно-промислового комплексу шляхом впровадження сучасних технологій і замкнених циклів виробництва озброєння і військової техніки, у тому числі на основі кооперації з державами-партнерами, а також з використанням результатів проведених науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт з розроблення перспективних високотехнологічних зразків озброєння та військової техніки;

забезпечення поступового переходу Збройних Сил та інших складових сил оборони до комплектування на контрактній основі, насамперед за спеціальностями, що визначають боєздатність підрозділів, із дотриманням

принципу забезпечення під час проходження військової служби рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

належне утримання особового складу сил безпеки і оборони України, стимулювання до проходження військової служби, реалізація соціальних гарантій;

досягнення взаємосумісності з НАТО з метою посилення (нарощування) спроможностей складових сил безпеки і оборони та інтеграції України в євроатлантичну безпекову архітектуру;

очищення території України від вибухонебезпечних предметів, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та оперативність ліквідації їх наслідків, зокрема спричинених воєнними (бойовими) діями та/або терористичними актами;

формування безпечного середовища життєдіяльності людей, підвищення рівня захищеності населення;

здійснення заходів з охорони та оборони важливих державних об'єктів, об'єктів критичної інфраструктури;

посилення спроможностей національної системи кібербезпеки для ефективної протидії кіберзагрозам у сучасному безпековому середовищі, у тому числі розвиток кіберзахисту (кібероборони) в інтересах Збройних Сил та інших складових сил оборони України.

Державна політика у сфері освіти

У середньостроковій перспективі основним завданням у сфері освіти буде подолання таких викликів, зокрема спричинених збройною агресією Російської Федерації, як:

втрата людського капіталу та зруйнована інфраструктура;

відсутність безпечного та інклюзивного освітнього середовища для доступу до якісної освіти, зокрема здобуття освіти безпосередньо в закладах освіти;

значні освітні втрати у зв'язку із зміною контингенту здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників (внутрішньо переміщені особи та особи, які виїхали за кордон; особи, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, тощо);

негативна динаміка результатів навчання з огляду на зміни форми здобуття освіти (заочна, змішана);

відсутність кваліфікованих робітничих кадрів, зокрема підготовлених системою закладів професійної (професійно-технічної) освіти, для потреб економіки в умовах післявоєнної розбудови країни;

дисбаланс попиту на ринку праці та пропозицій щодо підготовки фахівців з боку системи вищої освіти;

неефективність використання наявних фінансових ресурсів;

недостатня цифровізація управлінських та аналітичних процесів у сфері освіти.

Отже, у 2025—2027 роках передбачено виконання завдань, спрямованих на:

забезпечення створення умов для формування ефективної мережі закладів освіти з урахуванням інтересів учасників освітнього процесу та потреб держави;

створення безпечних умов для проведення освітнього процесу в закладах освіти з метою забезпечення доступності і безперервності освіти незалежно від безпекової ситуації;

розширення мережі закладів дошкільної освіти відповідно до потреб громад, зокрема шляхом впровадження нових форм організації дошкільної освіти;

трансформацію освітнього простору так, щоб він стимулював розвиток та інновації, був комфортним і доступним, забезпечував усім учасникам освітнього процесу максимальні можливості для розвитку та самореалізації;

реалізацію реформи “Нова українська школа”: затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти з 1 вересня 2027 р., розроблення моделі організації освітнього процесу в старшій профільній школі, розбудову мережі профільних ліцеїв;

підвищення якості надання освітніх послуг та ефективності використання коштів освітньої субвенції шляхом розмежування видатків для різних форм надання освіти, перегляд показника “розрахункова наповнюваність класів” на основі верифікованих даних контингенту учнів;

створення сучасної системи професійної (професійно-технічної) освіти шляхом формування оптимальної мережі закладів професійної освіти, створення навчально-практичних центрів і центрів професійної досконалості, запровадження підготовки за новими професіями і короткостроковими програмами, розвиток партнерства з бізнесом, зокрема впровадження дуальної форми здобуття освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, проведення комунікаційної кампанії з підвищення престижності та популяризації професійної (професійно-технічної) освіти та робітничих професій;

формування державного замовлення на підготовку фахівців за пріоритетним переліком соціально-значущих спеціальностей (військові, медичні, педагогічні та інші спеціальності) і фахівців робітничих професій, необхідних на ринку праці для повоєнного відновлення;

реформування системи фінансування здобуття вищої освіти на основі диверсифікації способів фінансового забезпечення навчання здобувачів, підвищення ефективності використання державних коштів у частині фінансування державного замовлення, адресності державної цільової підтримки;

індивідуалізацію освітніх траєкторій здобувачів і свідомий вибір спеціальності в процесі здобуття освіти;

формування законодавчих передумов для модернізації мережі закладів вищої освіти, створення укрупнених регіональних університетів та університетів світового рівня;

забезпечення надання освітніх послуг ветеранам;

розбудову безпечної та інклюзивної системи освіти за допомогою наближення освітніх послуг учням з особливими освітніми потребами максимально до місця їх проживання з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей таких здобувачів освіти, зокрема тих, які перебувають на довготривалому лікуванні в закладах охорони здоров'я або здобувають освіту в спеціальних школах;

посилення адресної складової під час визначення права на призначення академічних і соціальних стипендій, а також права на забезпечення безкоштовним харчуванням у закладах освіти дітей пільгових категорій;

оновлення змісту та методики позашкільної освіти на засадах української національної і громадянської ідентичності та формування оборонної свідомості, посилення підготовки педагогів для закладів позашкільної освіти на деокупованих територіях;

здійснення заходів щодо відновлення зруйнованих (пошкоджених) будівель закладів освіти, відповідної інфраструктури, відновлення української освіти на деокупованих територіях, забезпечення закладів освіти педагогічними кадрами, забезпечення права на освіту осіб із тимчасово окупованих територій України;

цифрову трансформацію освіти шляхом забезпечення централізованого збору даних про учнів і вчителів, подальшого розвитку аналітичних інформаційних систем управління освітою та баз даних для прийняття якісних управлінських рішень, налагодження електронної інформаційної взаємодії між публічними електронними реєстрами, дебіюрократизації освітнього процесу;

цифрову підтримку учасників освітнього процесу шляхом подальшого впровадження цифрових освітніх платформ, створення інтерактивних навчальних матеріалів, електронних додатків до підручників;

підвищення рівня цифрової грамотності вчителів, викладачів, керівників закладів освіти.

Державна політика у сфері науки

У середньостроковій перспективі буде продовжено здійснення заходів щодо відновлення статусу вітчизняної науки як основного інструменту технологічного розвитку держави та удосконалено систему управління і фінансування науки, зокрема шляхом:

оновлення підходів до розподілу базового фінансування основної діяльності державних наукових установ, наукових досліджень закладів вищої освіти;

концентрації фінансових ресурсів на проведенні пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, максимальної переорієнтації системи наукових досліджень (розробок) на інновації;

удосконалення механізму формування державного замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію;

підтримки пріоритетних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок науковими установами та закладами вищої освіти, які за результатами проведення державної атестації матимуть найкращу атестаційну оцінку;

поступового підвищення частки грантової підтримки наукових і науково-технічних проектів через Національний фонд досліджень;

запровадження ефективного і прозорого механізму організації та проведення комплексних міжвідомчих наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок;

забезпечення функціонування ефективної мережі наукових установ та закладів вищої освіти за показниками ефективності провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності;

розроблення дієвого механізму комерціалізації результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, підтримки спільних проектів науки та бізнесу на умовах співфінансування;

поглиблення інтеграції України у європейський науковий простір.

Державна політика у сфері охорони здоров'я

Планування потреб галузі охорони здоров'я на середньострокову перспективу здійснюватиметься відповідно до потреб населення в медичних послугах з урахуванням демографічних і міграційних процесів, зокрема зумовлених збройною агресією Російської Федерації.

Для розв'язання проблем у сфері охорони здоров'я необхідно зосередитися на адаптації медичних послуг до нових викликів. Такі зусилля

передбачають забезпечення доступу до медичних послуг для цивільного населення та військових, розвиток послуг для задоволення все більших потреб у фізичній та психологічній реабілітації, протезуванні та полегшенні повернення військових до цивільного життя.

Створення єдиного медичного простору та запровадження програми медичних гарантій у повному обсязі відповідно до Закону України “Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення”, зокрема долучення до програми медичних гарантій закладів охорони здоров’я МОЗ, Національної академії медичних наук, Національної академії наук, Державного управління справами.

Покращення стану здоров’я населення України шляхом забезпечення універсального доступу громадян до основних медичних послуг є важливим напрямом реалізації державної політики у сфері охорони здоров’я.

У середньостроковій перспективі заходи з реалізації державної політики у сфері охорони здоров’я базуватимуться на:

пріоритезації медичних послуг відповідно до реальних потреб населення у воєнний і повоєнний період, зокрема розвитку реабілітаційних послуг, послуг, пов’язаних з важкими травмами та опіками, послуг психічної та психологічної допомоги тощо, потреб у межах кожного госпітального округу (з урахуванням кластерності закладів);

профілактиці, первинній медичній допомозі та амбулаторному (стаціонарозамінному) лікуванні, які є найбільш економічно ефективними;

підвищенні доступності основних лікарських засобів для запобігання ускладненням захворювань;

підвищенні якості надання медичної допомоги пацієнтам у невідкладних станах з метою зниження передчасної смертності;

наданні медичних послуг для реагування на інфекційні захворювання та епідемії;

здійсненні заходів, спрямованих на відтворення населення, шляхом заохочення материнства та батьківства, зокрема із застосуванням репродуктивних технологій, зменшення дитячої смертності та подальшого масштабування послуг ранньої діагностики та технологій раннього втручання.

Фінансові ресурси також буде зосереджено на пріоритетних потребах охорони здоров’я:

у централізованій закупівлі лікарських засобів і медичних виробів;

у розвитку системи громадського здоров’я, зокрема зміцненні систем епідеміологічного нагляду та моніторингу за небезпечними факторами і загрозами біологічного, хімічного, радіаційно-ядерного та невідомого походження.

Забезпечуватиметься:

цифровізація процесів у сфері охорони здоров'я для формування якісно нового переліку даних, що є критично важливими для прогнозування, планування, моніторингу якості надання медичної допомоги, відстеження системних прогалин у її наданні і прийнятті виважених та ефективних управлінських рішень;

прозорість використання бюджетних коштів шляхом обліку всіх наданих медичних послуг і лікарських засобів через електронну систему охорони здоров'я, здійснення верифікації даних в електронній системі охорони здоров'я.

Державна політика у сфері молоді та спорту

У середньостроковій перспективі держава сприятиме розвитку фізичної культури та спорту, створенню можливостей для самореалізації та розвитку потенціалу молоді, популяризації українських суспільно-державних цінностей і формуванню на їх основі української національної та громадянської ідентичності.

У 2025—2027 роках передбачено:

належне представлення держави українськими спортсменами на міжнародній арені як елементу спортивної дипломатії та привернення уваги до України, сприяння боротьбі за відсторонення представників країн-агресорів від світового спортивного руху, відновлення ментального здоров'я шляхом залучення населення до рухової активності;

здійснення заходів щодо утвердження української національної та громадянської ідентичності, спрямованих на популяризацію суспільно-державних (національних) цінностей України; залучення молоді до участі в заходах з утвердження української національної та громадянської ідентичності та відновлення країни.

Державна політика у сфері культури та медіапростору

Початок повномасштабного вторгнення став каталізатором для відмови значної кількості українців від російськомовного контенту.

Основним завданням закладів культури на сьогодні та в середньостроковій перспективі є створення якісного актуального українськомовного культурного продукту, який би заповнив цю нішу. Крім того, важливо залишатися в полі зору міжнародних партнерів, зокрема за допомогою трансляції інформації про історію, цінності та традиції українського народу.

У 2025—2027 роках передбачено виконання завдань, спрямованих на:

збереження національних і державних історико-культурних заповідників, посилення захисту культурних цінностей та культурної спадщини, відновлення ефективної системи управління охороною культурної спадщини на всіх рівнях;

створення сприятливих умов для розвитку інтелектуального та духовного потенціалу особистості і суспільства, підтримку культурного розмаїття та інтеграції української культури у світовий культурний простір, створення умов для повернення митців з-за кордону;

забезпечення державної підтримки розвитку і застосування української мови в усіх сферах суспільного життя;

створення конкурентоспроможного середовища у сфері театрального, музичного, хореографічного, циркового, образотворчого мистецтва шляхом популяризації, підтримки та розвитку професійного мистецтва, підтримки сучасних інноваційних культурних проєктів, стимулювання професійних митців до вироблення конкурентоспроможного національного культурного продукту;

підтримку функціонування та розвиток суспільного медіа;

здійснення заходів у сфері інформаційної безпеки України, виявлення, реагування та протидії дезінформації та маніпулятивній інформації, деструктивній пропаганді.

Державна політика у сфері цифрової трансформації

Основними пріоритетами державної політики у сфері цифрової трансформації є розвиток адміністративних послуг і їх цифровізація, інформатизація суспільства, сприяння розвитку ІТ-бізнесу, підвищення рівня цифрової грамотності українців.

У середньостроковій перспективі передбачено:

забезпечення переведення найбільш популярних публічних послуг в електронну форму;

запровадження ефективної системи моніторингу та оцінки якості надання адміністративних послуг;

запровадження електронної інформаційної взаємодії між публічними електронними ресурсами та оптимізація реєстрів;

забезпечення надійного захисту інформації публічних електронних реєстрів та створення ефективної системи протидії кіберзагрозам, забезпечення захисту персональних даних відповідно до європейських стандартів;

розвиток та забезпечення доступу до високошвидкісного Інтернету, створення умов для розвитку мобільних технологій;

створення умов для розвитку ІТ-бізнесу та інших галузей креативної економіки;

забезпечення доступності навчання цифровій грамотності шляхом розвитку традиційних та запровадження нових методів навчання.

Державна політика у сфері агропромислового комплексу

Аграрний сектор є важливою стратегічною галуззю національної економіки, яка підтримує економічний розвиток держави та забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність.

З огляду на виклики сьогодення у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України важливою є підтримка сільськогосподарських товаровиробників, яку буде продовжено шляхом:

надання фінансової підтримки фермерським господарствам, зокрема через механізм пільгового кредитування, що дасть змогу збільшити питому вагу пільгових кредитів у загальному обсязі кредитів, наданих у сільське господарство, та зміцнить їх матеріально-технічну базу;

підтримки сільськогосподарських товаровиробників, які використовують меліоровані землі, та організацій водокористувачів, що стимулюватиме не лише збільшення площ меліорованих земель, а і збільшення валового виробництва сільськогосподарської продукції;

стимулювання закладення багаторічних насаджень, що значно розширить площі виноградників, садів, ягідників та збільшить валове виробництво відповідної продукції, а також покращить умови її зберігання та переробки;

компенсації сільськогосподарським товаровиробникам витрат за гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення, що сприятиме відновленню сільськогосподарського виробництва на розмінованих земельних ділянках.

Також держава сприятиме використанню Державного аграрного реєстру з метою ефективного та прозорого залучення та розподілу державної підтримки, а також покращенню властивостей природно-територіальних комплексів з метою оптимального використання потенціалу ґрунтів, вод, клімату рельєфу та рослинності, забезпечення безперебійного функціонування автоматизованої інформаційної системи Державного земельного кадастру, внесення відомостей до Державного земельного кадастру про земельні ділянки державної власності.

Державна політика у сфері охорони навколишнього природного середовища

Держава сприятиме формуванню чистого та безпечного навколишнього природного середовища, досягненню “доброго” стану вод, збереженню та відновленню природних екосистем шляхом забезпечення сталого розвитку та раціонального природокористування, управління відходами, в тому числі поводження з радіоактивними відходами, запобігання та адаптації до зміни клімату.

Зокрема, передбачено здійснити заходи щодо:

створення та розширення території природно-заповідного фонду;

захисту населених пунктів, сільськогосподарських угідь та садиб від шкідливої дії вод;

подачі води у маловодні регіони;

вимірювання показників якості води;

збереження видів тварин та рослин, внесених до Червоної книги України;

зберігання відпрацьованих тепловидільних збірок у сховищі відпрацьованого ядерного палива;

управління небезпечними хімічними речовинами та відходами, у тому числі непридатними до використання пестицидами і агрохімікатами;

зберігання джерел іонізуючого випромінювання, що надійшли до Централізованого сховища;

зберігання радіоактивних відходів у філіях державного спеціалізованого підприємства “Об’єднання “Радон”;

перевезення радіоактивних відходів у формі відпрацьованих джерел іонізуючого випромінювання із сховищ міжобласних філій державного спеціалізованого підприємства “Об’єднання “Радон” до Централізованого сховища;

щорічних скорочень викидів парникових газів.

Державна політика у сфері дорожньо-транспортної інфраструктури

Для забезпечення реалізації державної політики у сфері дорожньо-транспортної інфраструктури у 2025—2027 роках заплановано спрямувати кошти державного дорожнього фонду та державного фонду внутрішніх водних шляхів, створених у складі спеціального фонду державного бюджету.

Державний дорожній фонд у 2025 році заплановано в обсязі 43 807,6 млн. гривень, у 2026 році — 124 002,7 млн. гривень, у 2027 році — 233 770,2 млн. гривень.

Державний фонд внутрішніх водних шляхів заплановано в 2025 році в обсязі 579 млн. гривень, у 2026 році — 1 193,6 млн. гривень, у 2027 році — 2 329,2 млн. гривень.

Державний фонд декарбонізації та енергоефективної трансформації

Ураховуючи важливість посилення енергонезалежності, продовжиться державна підтримка здійснення заходів з енергоефективності за рахунок державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації.

У 2025—2027 роках передбачено зростання обсягу видатків на заходи з енергоефективності за рахунок прогнозного зростання надходжень до спеціального фонду державного бюджету екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, який є джерелом формування державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації, а саме: у 2025 році — 1750 млн. гривень, у 2026 році — 1 867,2 млн. гривень, у 2027 році — 1 867,2 млн. гривень.

З урахуванням норм статті 24⁶ Бюджетного кодексу України кошти фонду передбачено спрямовувати на:

фінансове забезпечення заходів та державних цільових програм у сфері енергоефективності, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і скорочення викидів вуглецю: 2025 рік — 875 млн. гривень; 2026 рік — 933,6 млн. гривень; 2027 рік — 933,6 млн. гривень;

фінансове забезпечення компенсації, відшкодування, здешевлення зобов'язань фізичних та юридичних осіб за кредитними та лізинговими договорами, які укладені для здійснення енергоефективних заходів, впровадження енергосервісу, збільшення використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива і скорочення викидів вуглецю: 2025 рік — 875 млн. гривень; 2026 рік — 933,6 млн. гривень; 2027 рік — 933,6 млн. гривень.

Функціонування державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації сприятиме здійсненню заходів з підвищення енергетичної ефективності, скороченню викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю та збільшенню використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Підтримка та розвиток малого і середнього підприємництва

Розвиток підприємництва визначено одним із напрямів Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. Водночас створення умов для підвищення рівня доступу підприємств до фінансів визначено однією із стратегічних цілей. Крім того, покращення таргетування фінансової державної підтримки малим та середнім підприємствам передбачено Концептуальною запискою про збалансування підтримки малого та середнього бізнесу з фіскальною достатністю держави, розробленою та погодженою з Міжнародним валютним фондом на виконання зобов'язань, передбачених Меморандумом про економічну та фінансову політику від 11 березня 2024 року.

Тому на 2025—2027 роки підтримка малого і середнього підприємництва надалі залишиться в пріоритетах Уряду. Заходи із підвищення доступу малого і середнього підприємництва до фінансування за рахунок продовження виконання державної програми “Доступні кредити 5-7-9%” сприятимуть також розвитку та підтримці у період воєнного стану малого та середнього бізнесу.

Завдяки адаптації зазначеної програми до умов сьогодення забезпечується спрощення та доступність кредитування більш широкому колу суб'єктів підприємництва.

Державна програма “Доступні кредити 5-7-9%” є універсальним та дієвим механізмом кредитування банками мікро-, малого та середнього бізнесу з фінансовою державною підтримкою, яка надається через Фонд розвитку підприємництва, шляхом часткової компенсації процентних ставок за кредитами, наданими суб'єктам підприємництва, незалежно від сфери їх діяльності.

Фонд розвитку підприємництва є дуже впливовим на ринку фінансування малого і середнього підприємництва, знаним як серед банків України, так і серед міжнародних фінансових організацій, тому забезпечення його функціонування відіграє важливу роль, оскільки через цю фінансову установу також запроваджено виконання державних програм “Доступний фінансовий лізинг 5-7-9%” та “Доступний факторинг”.

Ще одним інструментом підтримки бізнесу буде програма надання державних гарантій на портфельній основі, що передбачає спрощення доступу мікро-, малого та/або середнього підприємництва до кредитування навіть за відсутності у них достатнього забезпечення шляхом часткового гарантування державою їх боргових зобов'язань перед банками-кредиторами.

З метою збільшення потужностей наявного виробництва переробних підприємств, створення нових робочих місць та підтримки бізнесу буде

продовжено надання державної допомоги суб'єктам господарювання у формі грантів для створення або розвитку бізнесу.

Такі гранти спрямовуватимуться на надання безповоротної державної допомоги суб'єктам господарювання для створення або розвитку:

- переробних підприємств;
- садівництва, ягідництва та виноградарства;
- тепличного господарства.

Державна політика у сфері верховенства права

З метою європейської інтеграції Україна повинна виконати ряд вимог до зміцнення верховенства права, зокрема продовження судової реформи в Україні, посилення антикорупційного механізму.

Отже, у 2025—2027 роках фінансові ресурси держави буде спрямовано на продовження здійснення комплексних заходів з реформування сектору правосуддя та зміцнення ключових антикорупційних інституцій для ефективної протидії корупції відповідно до актів права ЄС і кращих міжнародних практик з урахуванням воєнного та післявоєнного стану справ у державі, а саме:

забезпечення формування та реалізацію державної антикорупційної політики з метою підвищення рівня доброчесності осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування;

оптимізацію системи органів судової влади, зокрема перегляд мережі місцевих судів з урахуванням змін законодавства щодо децентралізації;

завершення кваліфікаційного оцінювання діючих суддів, удосконалення відбору суддів і початок процедури відбору суддів на основі удосконаленого механізму;

забезпечення передбачуваності, сталості та відкритості дисциплінарної практики щодо суддів;

покращення механізму доступу громадян та їх безпосередню участь у здійсненні правосуддя, зокрема шляхом впровадження інституту суду присяжних;

впровадження повноцінного електронного судочинства за допомогою комплексної модернізації Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, що ґрунтуватиметься на висновках і рекомендаціях, отриманих за результатами технічного та функціонального аудиту судових ІТ-систем, тощо.

Оцінка фіскальних ризиків та їх вплив на показники державного бюджету

На сьогодні немає жодної галузі в державі, яка б прямо або опосередковано не зазнала втрат від російської агресії. Серед найбільш постраждалих галузей економіки — енергетика, сільське господарство, промисловість, транспорт та торгівля. Повномасштабні військові дії з боку Російської Федерації призвели до руйнації значної частини виробничої, транспортної та житлової інфраструктури, спричинили масштабні людські, соціальні та економічні втрати. За останніми оцінками Світового банку, відповідно до результатів оновленої “Швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA3)” станом на кінець 2023 року обсяг прямих втрат та руйнувань в Україні становив майже 152 млрд. доларів США, а загальна вартість відбудови та відновлення в Україні становить 486 млрд. доларів США.

На настання фіскальних ризиків у 2025—2027 роках значною мірою впливатимуть події, які будуть відбуватись у поточному році та пов’язані, зокрема, із збройною агресією Російської Федерації проти України; руйнуванням енергетичної та критичної інфраструктури; блокуванням пунктів пропуску для українського вантажного транспорту з боку країн ЄС; запровадженням заборони імпорту української аграрної продукції; отриманням міжнародної фінансової допомоги з боку міжнародних партнерів та міжнародних фінансових організацій.

Тому на сьогодні до основних фіскальних ризиків, які можуть вплинути на виконання показників державного бюджету протягом 2025—2027 років, можна віднести, зокрема:

невизначеність щодо тривалості та інтенсивності військових дій;

запровадження обмежувальних заходів з боку країн-сусідів на імпорт / транзит українських сільськогосподарських товарів;

блокада морських портів України, ракетні удари по портовій інфраструктурі;

демографічна криза, нестача трудових ресурсів;

послаблення або затримка фінансової підтримки України із сторони міжнародних партнерів;

системне скорочення основного капіталу через фізичну руйнацію підприємств, об’єктів інфраструктури, а також внаслідок неможливості повноцінного використання в економіці значної частини території, яка зазнала окупації та руйнівних наслідків проведення активних бойових дій;

отримання низького врожаю зернових культур у середньостроковій перспективі;

прискорення інфляційних процесів;

зростання цін на світовому енергетичному ринку;

відновлення глобального зростання цін на продовольчі товари;

посилення неплатоспроможності суб'єктів економічної діяльності, що призведе до зменшення надходжень до державного бюджету та зростання заборгованості перед державним бюджетом за кредитами, залученими державою;

виконання державою гарантійних зобов'язань у разі неможливості суб'єктів господарювання виконати свої зобов'язання перед кредиторами та, як наслідок, зростання заборгованості суб'єктів господарювання перед державним бюджетом за кредитами, залученими під державні гарантії;

перевищення обсягів обслуговування та погашення зовнішнього та внутрішнього державного боргу порівняно із запланованими;

низький попит на боргові інструменти Уряду;

зростання заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

виконання рішень суду з пенсійних виплат та погашення заборгованості з пенсійних виплат за рішеннями суду;

забезпечення виплати пенсій особам, які проживали на окупованих територіях, після деокупації таких територій;

необхідність здійснення значних витрат на національну безпеку і оборону, відновлення пошкодженої інфраструктури, соціальні виплати;

значне зростання витрат державного бюджету на ліквідацію наслідків військових дій в усіх сферах та відбудову країни;

необхідність збільшення обсягів капіталу банками державного сектору за рахунок прибутку за умови недостатності інших інструментів капіталу, реструктуризації балансу та низької операційної ефективності;

відсутність попиту на об'єкти приватизації;

законодавчий мораторій на підвищення цін (тарифів) на ринку природного газу та у сфері теплопостачання, запроваджений у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, впливатиме на збільшення потреби у компенсації з державного бюджету економічно обґрунтованих витрат суб'єктів ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки, а також заборгованості з різниці в тарифах на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, на теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води;

зниження платоспроможності українських споживачів у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації призводитиме до збільшення заборгованості за енергоносії та житлово-комунальні послуги та нарахувань

резервів сумнівних боргів державними підприємствами нафтогазового комплексу та енергетичного сектору, зменшення надходжень до державного бюджету від дивідендів та збільшення кількості звернень щодо компенсацій з державного бюджету;

відсутність постачання до України систем протиповітряної оборони в необхідних обсягах в умовах регулярних дронівих та ракетних атак Російської Федерації на об'єкти критичної інфраструктури призводитиме до втрат генеруючих потужностей електроенергетики та потребуватиме видатків державного бюджету на відновлення та захист об'єктів паливно-енергетичного комплексу;

прийняття нормативно-правових актів без визначення ресурсів для їх фінансового забезпечення.

Разом з тим перелік наведених фіскальних ризиків не є вичерпним та буде залежати від зміни ситуації на фронті, зовнішніх та внутрішніх умов економічного розвитку, виникнення нових викликів для країни.

Взаємовідносини державного бюджету з місцевими бюджетами

У результаті реформування бюджетної системи в контексті децентралізації та запровадження нової моделі міжбюджетних відносин фінансова спроможність місцевих бюджетів суттєво зміцнена.

Зміцнення фінансової спроможності громад та їх економічний розвиток залежить від ефективності використання активів, якими володіє та розпоряджається громада. Розвиток території можливий лише за умови ефективного використання та користування її внутрішнім потенціалом.

Обсяг доходів місцевих бюджетів прогнозується на:

2025 рік — 495 648,6 млн. гривень (зростання до 2024 року на 12 165,2 млн. гривень (+2,5 відсотка);

2026 рік — 643 088,1 млн. гривень (зростання до 2025 року — на 147 439,5 млн. гривень (+29,7 відсотка);

2027 рік — 748 473,5 млн. гривень (зростання до 2026 року — на 105 385,3 млн. гривень (+16,4 відсотка).

Показники місцевих бюджетів на 2025—2027 роки

Найменування показника	(млн. гривень)				
	2023 рік (звіт)	2024 рік (план)	2025 рік (план)	2026 рік (план)	2027 рік (план)
Доходи (з міжбюджетними трансфертами)	652 638,9	674 255,5	680 581,2	848 890,7	1 005 122,6

Найменування показника	2023 рік (звіт)	2024 рік (план)	2025 рік (план)	2026 рік (план)	2027 рік (план)
Загальний фонд	590 529	644 028,9	638 387	783 548,3	898 950,6
Спеціальний фонд	62 109,9	30 226,6	42 194,2	65 342,4	106 172
Міжбюджетні трансферти з державного бюджету	177 385,2	190 772,1	184 932,6	205 802,6	256 649,1
Загальний фонд	148 592	181 850,4	169 434,7	168 957	180 057,7
Спеціальний фонд	28 793,2	8 921,7	15 497,9	36 845,6	76 591,4
Видатки	630 657,6	674 255,5	661 560,9	829 905,4	978 768,9
Реверсна дотація до державного бюджету	16 194,6		19 020,3	18 985,3	26 353,7

Прогноз частки трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у загальному обсязі фінансового ресурсу місцевих бюджетів становить у 2025 році — 27,2 відсотка, 2026 році — 24,2 відсотка та у 2027 році — 25,5 відсотка.

Для збалансування фінансової спроможності органів місцевого самоврядування в умовах нестабільних бюджетних надходжень та забезпечення стабільної роботи критичної інфраструктури населених пунктів у 2025—2027 роках передбачено кошти в обсязі 40 000 млн. гривень щороку.

Розподіл коштів здійснюватиметься за результатами аналізу ефективності використання додаткових фінансових ресурсів, що надавались місцевим бюджетам у попередні роки, та аналізу виконання показників місцевих бюджетів з урахуванням необхідності забезпечення надання основних суспільних послуг.

Державна бюджетна політика щодо місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин у 2025—2027 роках буде спрямована на подальший розвиток середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні, удосконалення міжбюджетного регулювання, зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів, підвищення прозорості та результативності використання бюджетних ресурсів, а також збереження дворівневої системи міжбюджетних відносин, що реалізовуватиметься шляхом:

зміцнення фінансової спроможності територіальних громад та удосконалення міжбюджетних відносин з урахуванням нової моделі територіальної організації влади України та оновлених повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

складання прогнозів місцевих бюджетів для підвищення передбачуваності та послідовності бюджетної політики на місцевому рівні,

узгодження таких прогнозів із середньостроковими програмами соціально-економічного розвитку громад;

удосконалення підходів щодо здійснення горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів відповідно до нового адміністративно-територіального устрою та за результатами реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні;

зміни методики оцінки (розрахунку) загальної чисельності наявного населення, що використовується для розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів;

розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за принципом субсидіарності, продовження упорядкування сфер відповідальності та їх удосконалення;

забезпечення динаміки доходів, що зараховуються до місцевих бюджетів, збереження рівня їх надходжень не нижче 20 відсотків доходів зведеного бюджету України та зменшення частки трансфертів в доходах місцевих бюджетів;

стимулювання соціально-економічного розвитку територій, спрямовуючи кошти насамперед на виконання інвестиційних програм і реалізацію проектів регіонального розвитку відповідно до плану відновлення та розвитку регіонів;

подальший розвиток рівня автоматизації процесів у сфері управління державними фінансами на місцевому рівні, зокрема Інформаційно-аналітичної системи управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів "LOGICA".

Показники міжбюджетних трансфертів до цієї Бюджетної декларації наведені у додатках 2 і 3.

Публічні інвестиційні проекти

Дорожньою картою реформування системи управління публічними інвестиціями, розробленою на виконання Меморандуму про економічну та фінансову політику, визначено напрями побудови цілісної, стійкої та ефективної системи управління публічними інвестиціями, яка забезпечує планування інвестиційних проектів на основі стратегічних пріоритетів та середньострокової бюджетної рамки.

Відповідно до нової моделі управління публічними інвестиціями, передбаченої зазначеною Дорожньою картою, доступ до бюджетного фінансування (зокрема, за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій та іноземних урядів) або державної підтримки (в рамках державно-приватного партнерства (концесії), державні гарантії) матимуть

тільки ті публічні інвестиційні проекти, які пройшли попередній скринінг та пріоритезацію і включені до єдиного проектного портфеля.

У рамках реалізації Дорожньої карти капітальні видатки головним розпорядникам (крім головних розпорядників, що входять до сектору безпеки і оборони) для створення і відновлення основних фондів з продуктивним використанням понад один рік буде передбачено лише з метою реалізації публічних інвестиційних проектів відповідно до пріоритезованого переліку, який буде затверджено Стратегічною інвестиційною радою.

Водночас до повного законодавчого врегулювання нової системи управління публічними інвестиціями пропозиції щодо пріоритетних напрямів публічних інвестицій на середньострокову перспективу з визначенням відповідного фінансового ресурсу та критерії пріоритезації проектів передбачено у складі зазначеного документа та інформації до нього.

Оцінка та пріоритезація концепцій публічних інвестиційних проектів для формування єдиного проектного портфеля здійснюється за такими критеріями: стратегічна актуальність (відповідність стратегічним документам — План України в рамках інструменту підтримки Європейського Союзу на 2024—2027 роки Ukraine Facility, Меморандум про економічну та фінансову політику в рамках спільної з Міжнародним валютним фондом програми Механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility), Державна стратегія регіонального розвитку тощо); соціально-економічна доцільність (соціальний вплив, охоплення населення, забезпечення захисту критичної інфраструктури, забезпечення безпеки населення, вплив на економіку шляхом підвищення продуктивності праці, створення робочих місць, експортної орієнтованості, забезпечення енергетичної стійкості держави); фінансова доцільність (вартість проекту на одного користувача послуги, наявність (доступність) джерел фінансування); технічна (інфраструктурна) здійсненність та інституційна спроможність (місце реалізації (безпечність), обґрунтованість попиту на інфраструктуру, операційна готовність, відповідність проекту містобудівній документації, енергоефективність, сталість природного навколишнього середовища, інклюзивність та безбар'єрність, спроможність реалізації проекту). Пріоритезація буде здійснюватися шляхом проведення аналізу відповідності проекту критеріям та оцінки рівня відповідності за бальною системою.

Загальний ресурс, що буде спрямовано на фінансування публічних інвестиційних проектів в 2025—2027 роках, включатиме:

надходження позик від іноземних держав, міжнародних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій в рамках чинних проектів (2025 рік — 59,2 млрд. гривень, 2026 рік — 17 млрд. гривень, 2027 рік — 30,3 млрд. гривень);

компонент II в рамках Ukraine Facility — інвестиційний інструмент для стимулювання залучення інвестицій у пріоритетних секторах (6,97 млрд. євро);

ресурс загального фонду державного бюджету (25 млрд. гривень щороку);

обсяги дорожнього фонду, крім видатків, пов'язаних з утриманням автомобільних шляхів, та боргових зобов'язань Агентства відновлення.

Проведення чергових виборів в Україні

Фінансове забезпечення підготовки та проведення чергових виборів Президента України, народних депутатів України, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів буде забезпечено після припинення чи скасування воєнного стану в Україні.
